

DERMATOLOJİ KLİNİĞİNDEN İSTENEN KONSÜLTASYONLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Özlem YEREBAKAN, Dr. İknur ALTUNAY, Dr. Adem KÖŞLÜ

Şişli Etfal Hastanesi Dermatoloji Kliniği

ÖZET

Hastane ortamında dermatoloji servisinden istenen konsültasyonların işlevini belirlemek amacıyla 4 aylık süreyi kapsayan 100 olguluk bir çalışma planlandı. Yapılan değerlendirmede farklı uzmanlık dallarının dermatolojik temel bulgu ve semptomlara yaklaşımının yetersiz olduğu ve istemlerin konsültasyon tanım ve amacından farklı bir şekilde geliştiği saptandı.

SUMMARY

Dermatologic Consultations in hospital setting.

This study consisted of 100 cases in 4 months period, to determine the function of dermatologic consultations in hospital setting. It was noticed that different speciality branches were inadequate in assessing dermatologic signs and symptoms. Referrings were incompatible with the definition and purpose of consultation.

GİRİŞ

Dermatolojinin günlük uygulaması sıklıkla ayaktan hasta izlemleri şeklinde gerçekleşmektedir. Yataklı eğitim hastanelerinde ise, çeşitli uzmanlık dallarından hastalarıyla ilgili dermatolojik sorunların danışılması amacıyla istenen konsültasyonlar, farklı sistemleri ilgilendiren bir çok hastalığın deride bulgu vermesi nedeniyle oranca önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca bu konsültasyonlar dermatologlara, deri hastalıklarının diğer hastalıklar spektrumundaki yerini ve farklı dallarda uzmanlaşmış hekimlerin dermatolojik yaklaşımını değerlendirmesine de olanak sağlamaktadır.

Biz bu çalışmada, bir eğitim hastanesinde dermatolojik konsültasyon istemlerinin kliniklere göre dağılımını belirlerken özellikle bu istemlerin danışma (konsültasyon) tanımına ve amacına ne kadar uygun olduğunu ve bununla ilişkili olarak farklı uzmanlık dallarının temel dermatolojik bulgulara yaklaşımları ve onları yorumlamadaki başarılarını saptamayı amaçladık.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma materyalimizi, ekim 1994 ile şubat 1995 tarihleri arasında Şişli Etfal Hastanesinde çeşitli

nedenlerle diğer kliniklerde yatan ve dermatoloji servisinde konsültasyon isteminde bulunan 100 hasta oluşturdu. Olguların 47'si erkek, 53'ü kadın olup ortalama yaş 37,8 olarak bulundu.

Tüm olgular sırasıyla; istemin yapıldığı klinik, istemde yeterli veri olup olmadığı, isteyen kliniğin varsa dermatolojik ön tanısı ve bunun servisimiz ön tanısına uygunluğu, dermatolojik bulguların primer hastalıkla ilişkisi, uygulanıyorsa dermatolojik tedavinin konsültasyon sonucu değiştirilip değiştirilmediği ve konsültasyonların kimler aracılığı ile yapıldığının belirtildiği formlara kaydedildi ve toplanan veriler değerlendirildi.

BULGULAR

Çalışmanın yapıldığı 4 aylık süre içinde, dermatolojik konsültasyon istemlerinin kliniklere göre dağılımı tablo I'de yer almaktadır. Genel cerrahi servisi bu sürede konsültasyon isteminde bulunmamıştır.

Konsültasyonların % 80'i hasta yatağında, % 20'si ise ayaktan dermatoloji servisinde gerçekleştirildi. Bunların % 71'inde hastadan sorumlu doktordan, % 8'inde servis hemşiresinden geri kalan % 21'inde ise hasta yakınlarından bilgi alındı. İstenilen tüm konsültasyonlarda primer hastalık belirtilirken, dermatolojik açıdan yeterli veri ve veya tanımlama

% 64 oranında mevcut değildi. Konsülte edilen konu var olan primer hastalığın bir komponenti olarak sadece % 28 olguda hastalığı ile ilişkili bulundu.

Kliniklerin konsülte edilen durum hakkında az bir oranda (% 26) uygun dermatolojik ön tanıya sahip oldukları ve dolayısıyla, çoğunlukla (% 89) tedavilerinin dermatoloji servisi tarafından düzenlendiği saptandı (Tablo 2).

Dermatoloji servisinin konsültasyonlar sonucu sırasıyla en sık saptadığı son tanılar ve diğer kliniklerin bu hastalıkları tanıma oranları tablo 3'de yer almaktadır.

TARTIŞMA

Çalışmamızı kapsayan süre içerisinde en fazla konsültasyon istemi % 74 gibi yüksek bir oranda dahili branşlardan gelmiştir. Bunlar arasında da iç hastalıklarının ilk sırayı aldığı görülmektedir. Palalı ve arkadaşları, 1267 olguluk geniş bir seride, retrospektif olarak konsültasyonların kliniklere göre dağılımlarını incelemiş ve çalışmamızda olduğu gibi cerrahi grupta yer alan kliniklerin dahili kliniklere göre çok daha az oranda konsültasyon istediklerini ve en fazla istemin iç hastalıklarından geldiğini vurgulamışlardır (1). Yazar ve arkadaşlarının, deri hastalıklarının başka branşlar içindeki spektrumunu değerlendirmeyi amaçladığı çalışmalarında ise 369 konsültasyon isteminde birinci sırayı pediatri, ikinci sırayı iç hastalıkları almıştır (2). Pediatrinin ön plana çıkması, çalışmada ağırlıklı olarak poliklinikler arası konsültasyon istemlerinin değerlendirilmesiyle açıklanabilir. Bir uzmanlık dalı olarak iç hastalıklarının konsültasyon istemlerinde ilk sırayı almasının, özellikle bu gruptaki hastalıkların (hematolojik, endokrinolojik, metabolik hastalıklar....) seyir ve tedavileri sırasında, diğer hastalık gruplarından farklı olarak bir ya da daha fazla dermatolojik yakınmanın ortaya çıkma olasılığı yüksek hastalıklar olmasına bağlıdır.

Dermatolojik yakınmalar yukarıda da belirttiğimiz gibi, bir çok dahili hastalıkla asosiy olarak veya bir multisistem hastalığının komponenti olarak ortaya çıkabilmekte ve özellikle bu gibi durumlarda alta yatan hastalık için "gözle görülebilen" bir tanı fırsatı yaratabilmektedir. Bu gerçekten yola çıkarak, özel

bir hastalıkta dermatoloji servisinden, konsültasyon kavramına uygun olarak istenecek bir danışmanın tanı ve tedavi açısından faydalı olacağı düşünülebilir. Oysa çalışmamızda, konsültasyon istemlerinde göz ardı edilemeyecek bir oranda hekimi yönlendirmeye yarayacak verilerin olmadığını, hastaların bir kısmının olması gerekenden farklı olarak tıbbi otoriteyi temsil etmediği açık olan kişilerden alınan bilgilerle değerlendirildiğini saptadık.

Diğer yandan konsültasyonların amacı hakkında fikir verebileceğini düşündüğümüz dermatolojik son tanılar değerlendirdiğimizde; cilt bulgularının büyük oranda primer hastalıktan bağımsız olduğunu gördük. Dermatoloji servisinin en sık saptadığı son tanılar deriye spesifik olan uyuz hastalığı ve çeşitli ekzemalarda. İlaç reaksiyonları ise beklenenden farklı olarak oldukça az bir oranda gözlemlendi. Falanga ve arkadaşlarının yaptıkları bir çalışmada ise, hastane ortamındaki dermatolojik konsültasyonlarda en sık ilaç reaksiyonları son tanı olarak saptanmış ancak bunu çeşitli ekzemaların ve derinin viral, mikotik enfeksiyonlarının takip ettiği belirtilmiştir (3). Yine bu çalışmada ayrıca sık görülen bir takım dermatolojik hastalıkların diğer uzmanlık dalları tarafından genellikle yanlış tanındığı da özellikle vurgulanmıştır. Bu açıdan bakıldığında, bizim çalışmamızda da konsültasyon isteminde bulunan kliniklerce, başta derinin ekzematöz değişiklikleri olmak üzere, temel bir dermatolojik semptom olmasının yanında bir çok dahili hastalığa ve malignitelere eşlik edebilen pruritusun ve toplumumuzda sık görülen uyuz hastalığının önemli oranlarda tanınmadığı saptandı. Sistemik tutulumla da gidebilen kütane vaskülit olguları en doğru tanınan dermatolojik bulguyu oluşturdu.

Çalışmamızda elde edilen tüm veriler birlikte değerlendirildiğinde dermatolojik konsültasyon istemlerinin, bir eğitim hastanesinde olması gerekenden farklı olarak danışma amacından uzak gerçekleştiği ve farklı dallarda uzmanlaşmış hekimlerin dermatolojik temel semptom ve bulgulara yaklaşımlarının yetersiz olduğu sonucu çıkmaktadır.

Dermatoloji kliniğinden istenen konsültasyonların hekim ve hasta yönünden daha yararlı olabilmesi için konsültasyon isteğinde daha amaca uygun ve dikkatli davranılması gerektiği düşüncesindeyiz.

Tablo 1: Kliniklere göre dermatolojik konsültasyon isteme oranları

Klinik	%
İç Hastalıkları	41
Pediyatri	21
Kadın Doğum	9
Ortopedi	8
Nöroloji	5
Radyasyon Onkolojisi	3
Büyük Enfeksiyon	3

Klinik	%
Göz	2
Üroloji	2
KBB	2
Plastik Cerrahi	1
Çocuk Cerrahisi	1
FTR	1
Nöroşirürji	1

Tablo 2: Konsültasyon isteminin dermatolojik tanı ve tedaviye etkisi

	Var, değişti		Var, değişmedi		Yok		Toplam	
	sayı	%	sayı	%	sayı	%	sayı	%
Dermatolojik tanı	17	17	26	26	57	57	100	100
Dermatolojik tedavi	8	8	3	3	89	89	100	100

Tablo 3: Dermatoloji servisinin en sık son tanıları ve konsültasyon istemi yapan kliniklerce tanınma oranları

Dermatolojik son tanı	sıklığı (%)	İstemi yapan kliniklerce tanınma sıklığı (%)
Uyuz	14	42.8
Ekzemalar	14	7.1
Pruritus	9	11.1
Derinin enfeksiyon hast.	8	50
Kütane vaskülitis	5	100
İlaç reaksiyonları	3	33.3

KAYNAKLAR

1 Palalı Z., Özcan M., Beşer S.: Dermatoloji kliniğinden istenen konsültasyonlar üzerine. XI. Ulusal Dermatoloji Kongresi. Samsun, 1986, 357-359.

2 Yazar Ş. Özdemir A., Yılmaz E.: Deri hastalıklarının başka branşlar içindeki spektrumu. XII. Ulusal Dermatoloji Kongresi. İstanbul, 1988, 549-553.

3 Falanga V., Schachner L. A., Rae V., Dermatologic consultations in the hospital setting. Arch Dermatol. 130; 1022-1025, 1994.